

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Vedoucí organizační složky zahraničního podnikatele

Organizační složka je pro svou jednoduchost oblíbeným způsobem podnikání zahraničních osob v České republice. Ovšem ze skutečnosti, že zahraniční podnikatel nezřídí v České republice samostatnou právnickou osobu, ale pouhou organizační složku, plyne několik úskalí, které si mnohdy podnikatelé ani samotní vedoucí organizačních složek neuvědomují. Jedním z nich je jednání vedoucího organizační složky za podnikatele a s ním související udělení plné moci vedoucím organizační složky.

Jak je stanoveno v ustanovení § 13 odst. 3 obchodního zákoníku, je vedoucí organizační složky podniku zmocněn za podnikatele činit veškeré právní úkony týkající se této složky, pod podmínkou, že je organizační složka zapsána do obchodního rejstříku a zároveň je zapsán do obchodního rejstříku samotný vedoucí organizační složky; (zápis vedoucího organizační složky do obchodního rejstříku je tedy na rozdíl od zápisu člena statutárního orgánu obchodní společnosti zápisem konstitutivním).

Zákon stanoví, že vedoucí je tedy zmocněn činit právní úkony za podnikatele, nikoli za organizační složku. Organizační složka není sama o sobě právním subjektem, nemá právní subjektivitu, je pouze tzv. „prodlouženou rukou“ zahraniční entity v České republice. K otázce právní subjektivity se vyjadřoval Nejvyšší soud několikrát, viz k tomu např. rozhodnutí 20 Cdo 2380/98 nebo 32 Cdo 505/99.

Další otázkou je počet vedoucích, které může organizační složka zahraničního podnikatele ustanovit. Ačkoli obchodní zákoník explicitně nestanoví počet vedoucích organizační složky, nelze jednoduše konstatovat, že ve smyslu „co není zakázáno, je dovoleno“ je možné ustanovit více vedoucích organizační složky. Nejvyšší soud ve svém usnesení 32 Cdo 505/99 ze dne 31. 8. 1999 celkem jednoznačně dovodil, že ve smyslu § 13 odst. 3 obchodního zákoníku lze do obchodního rejstříku zapsat pouze jednoho vedoucího organizační složky. Pro svůj závěr bere Nejvyšší soud do kontextu celou právní úpravu obchodních společností. Tedy pokud obchodní zákoník připouští, aby měla určitá osoba více orgánů oprávněných jednat jejím jménem anebo více zástupců, jejichž rozsah oprávnění stanoví zákon, upravuje takovou možnost výslovně a současně též výslovně určuje, že v takovém případě musí být určen též způsob jejich jednání za právnickou osobu či způsob jejich zastupování.

Závěrem lze říci, že i když v praxi ojediněle dochází k případům, že je do obchodního rejstříku zapsáno více vedoucích organizační složky, je takový jev nežádoucí, ba dokonce v rozporu se zákonem.

Stěžejní a, nutno dodat, dosud v některých směrech jednoznačně nevyřešenou otázkou, týkající se organizační složky zahraničního podnikatele, je udělování plné moci vedoucím organizační složky třetí osobě.

Možnost vedoucího organizační složky udělit plnou moc advokátovi v soudním řízení doznala za několik posledních let značný posun. Teprve od 1. 1. 2001 je na základě ustanovení § 21 odst. 1 písm.

c) o.s.ř. vedoucí organizační složky v soudním řízení oprávněn jednat za právnickou osobu, jde-li o věci týkající se této organizační složky. Stejně tak stanoví i správní řád.

Dříve vznikaly pochybnosti o tomto oprávnění, zejména pak o možnosti vedoucího organizační složky udělit plnou moc advokátovi. Například stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 3. 9. 1997, Cpjn 30/97, přímo deklarovalo, že vedoucí odštěpného závodu může za právnickou osobu jednat jen osobně. Není oprávněn pověřit jiného zaměstnance, aby ten jednal za právnickou osobu ve věci týkající se organizační složky před soudem, a ani nemůže za právnickou osobu zmocnit zástupce (advokáta), ledaže by k tomu byl výslovně zmocněn vnitřními organizačními předpisy právnické osoby.

Jedním z posledních rozhodnutí na toto téma je rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 24. 11. 2006, 5 Ca 25/2005-83, uveřejněný ve sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 6/2007 pod č. 1180. Ten dovodil následující: „Je-li vedoucí organizační složky zahraniční právnické osoby ze zákona (§ 13 odst. 3 obchodního zákoníku) oprávněn činit za podnikatele veškeré právní úkony týkající se organizační složky, je třeba dovodit, že je též oprávněn v tomto rozsahu udělit jménem podnikatele plnou moc k zastupování ve správním řízení.“

Tento rozsudek je zajímavý v tom, že se v něm soud neopírá při posouzení daného oprávnění vedoucího organizační složky o ustanovení o.s.ř. resp. správního řádu, ale o hmotně-právní ustanovení obchodního zákoníku § 13 odst. 3. Z toho plynou další implikace, zejména pak rozšíření možnosti vedoucího organizační složky jednat též za zahraničního podnikatele, fyzickou osobu, což o.s.ř. ani správní řád výslovně neřeší.

Dosud přetrvávají v praxi potíže při posouzení obecné možnosti vedoucího organizační složky udělit plnou moc třetí osobě. Pochybnosti pramení zejména z charakteru zastoupení podnikatele vedoucím organizační složky, jako zmocnění zákonného. Je totiž nutno vycházet z ustanovení § 24 občanského zákoníku, který platí i pro obchodní vztahy. Toto ustanovení stanoví, že zástupce musí jednat osobně a dalšího zástupce (substituta) si může ustanovit, jen jestliže je to právním předpisem stanoveno nebo účastníky dohodnuto.

Jelikož právní předpis oprávnění zvolit substituta výslovně nestanoví, je v praxi tato nejistota podnikateli zejména řešena tak, že je toto oprávnění vedoucího organizační složky zakotveno přímo ve statutu, stanovách či jiném vnitřním organizačním předpisu podnikatele. Takový postup lze pak považovat za dohodu mezi účastníky v souladu s ustanovením § 24 občanského zákoníku.

Irena Galoczová
[WEINHOLD LEGAL](#)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález](#)

[Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)

- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 36.: Doložka o mlčenlivosti](#)
- [Detekce podezřelého obchodu v kontextu hazardních her](#)
- [Když model počítá správně, ale závěr je zavádějící: limity AI při oceňování podniků](#)
- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)